

Nagroda **NIKE** Nike – prisen dla Olgi Tokarczuk

Nike to najbardziej prestiżowa nagroda literacka w Polsce. Olga Tokarczuk została podwójną laureatką tegorocznej nagrody Nike. Jej powieść „Bieguni” znalazła uznanie zarówno wśród czytelników, którzy wyróżnili ją już po raz czwarty, jak i jury pod przewodnictwem Małgorzaty Szpakowskiej, profesor w Instytucie Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego, wieloletniej redaktorki działu eseistyki miesięcznika „Dialog”. Wśród nominowanych w finale znaleźli się również: Piotr Matywiecki za esej „Twarz Tuwima”, Włodzimierz Nowak za cykl reportaży „Obwód głowy”, Małgorzata Szejnert za „Czarny ogród”, Krzysztof Varga za powieść „Nagrobek z lastyko” oraz Bronisław Świdorski za „Asystent śmierci” i Urszula Kozioł (poetka, prozaiczka, felietonistka i redaktorka prestiżowej wrocławskiej „Odry”) za przepiękny, chwytający za serce, podporządkowany jednej sprawie, wielkiej tajemnicy, przed którą każdy z nas staje, bardzo dobry tomik wierszy „Przełotem”, której ta nagroda, jak uważam, bardzo się należała. Ale, niestety, nie można nagrodzić dwóch autorów. Urszula Kozioł jest twórcą kilkunastu tomików poezji, stale obecna w nurcie współczesnej polskiej literatury, m.in. zbiorów „W rytmie korzeni” (1963) oraz „W rytmie słońca” (1974) czy „Wielka pauza” (1996). Ta świetna poetka jest też autorką powieści: autobiograficznej „Postoje pamięci” (1964) i refleksyjnego utworu „Ptaki dla myśli” (1971).

Ale wróćmy do laureatki Olgi Tokarczuk. To jedna z najpopularniejszych polskich pisarek współczesnych, tłumaczona na wiele języków, także i skandynawskich. „Bieguni” to owoc trzech lat pracy autorki, które poświęciła na obserwację i analizę życia współczesnych nomadów. Bohaterami książki są ludzie, którzy z różnych powodów wyruszają w podróż. Obrończyni zwierząt, spotkana przypadkiem na lotnisku w Sztokholmie (Olga Tokarczuk razem z mężem hoduje kozy, ma ich około 90. Powiedziała mi w rozmowie: „To nie sielanka, ale drogie hobby. Warto jednak bawić się w życiu, choćby kilka godzin побыć dzieckiem i porobić coś, co nie przynosi zysku“.), rosyjska matka, która

porzuca dom i zamieszkuje w moskiewskim metrze. Albo mężczyzna, który szuka swojej żony i dziecka zaginionych podczas urlopu w Chorwacji...

W swojej laudacji prof. Małgorzata Szpakowska mówiła, że to nagroda „w uznaniu kunsztu, z jakim autorka potrafiła oddać nieciągły i pośpieszny styl współczesnego życia, splatając niezależne od siebie wątki wspólnym motywem podróży, pośpiechu, biegu. Pogoni bez końca – w której jakoś uczestniczymy wszyscy”.

– Dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tej książki: moim bliskim, redaktorom, a przede wszystkim towarzyszących mi podróży, którzy otwierali mi oczy na wszystkie doznania i obrazy – mówiła wzruszona Olga Tokarczuk, odbierając, w przepięknej Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego, zaprojektowanej swojego czasu przez architekta Marka Budzyńskiego, statuetkę autorstwa Gustawa Zemly i czek na 100 tys. zł. ufundowane przez „Gazetę Wyborczą” i Fundację Agory.

– ... w skomplikowanych polskich dziejach literatura przez duże „L” zawsze stała po stronie przyzwoitości i prawdy. Byli tacy, którzy chcieli literaturę kastrować. Ale my nie damy jej walkowerem – mówił Adam Michnik, redaktor naczelny „Gazety”, wręczając pisarce nagrodę. To już 12. edycja Nagrody Literackiej „Nike”, którą poprowadziła z wielkim kunsztem, klasycznej urody, znana wszystkim w Ojczyźnie ze telewizyjnego ekranu, Grażyna Torbicka.

Janina Januszewska-Skreiberg
Janinajs@getmail.no

„Nike”-prisen er en viktig hedersbevisning for polske forfattere. Forfatteren Olga Tokarczuk har fått to Nike-priser i år. For fortellingen

„Pol” mottok hun publikumsprisen såvel som juryens utmerkelse. I finalen var også Piotr Matywiecki nominert for sitt essay „Tuwims ansikt”, Włodzimierz Nowak for reportasjesyklusen „Hodet-kretsen” Małgorzata Szejnert for „Svart hage”, Krzysztof Varga for fortellingen „En gravstein av plastikk”, Bronisław Świdorski for „Dødens assistent” samt Urszula Kozioł for diktsamlingen „Flukten”. Olga Tokarczuk er en av Polens mest populære nålevende forfattere. „Pol” forteller om mennesker som av forskjellige årsaker lever som nomader. Boken handler om livets reise, stresset og flukten som vi alle deltar i. „Nike”-prisen er på 100 000 zloty, og i år ble den delt ut for tolvte gang.